

Střední odborné školy se dlouhodobě potýkají s fluktuací a předčasným ukončováním vzdělávání žáků zejména v učebních oborech. Hlavními příčinami tohoto stavu jsou nevhodná volba oboru, nízká motivace žáků ke vzdělávání a jejich vysoké absence (omluvené i neomluvené) v teoretickém i praktickém vyučování. Tento stav se negativně promítá do výsledků vzdělávání, např. v posledním uzavřeném školním roce ve sledovaných oborech vzdělání neprospělo 9,8 % žáků a nezhodnoceno bylo 7,3 % žáků. Pro zlepšení střední odborné školy přijímají restriktivní i motivační opatření. Ve školních řádech zpřísňují požadavky na omlouvání (jejich vymahatelnost je však velmi problematická), stanovují limity docházky do školy, které žáci musí splnit, aby mohli být klasifikováni. Motivačně působí ztraktivnění praktického vyučování spoluprací se zaměstnavateli, prospěchová a motivační stipendia poskytovaná školami (15,5 % oborů), zřizovateli (16,3 %) a některými zaměstnavateli. V 59,9 % inspektovaných oborů část praktického vyučování a v 10,2 % celé praktické vyučování probíhalo u zaměstnavatelů. Zejména po absolventech technických oborů vzdělání je na trhu práce tak velká poptávka, že zaměstnavatelé nabízejí svým stipendistům nebo žákům, kteří u nich absolvovali praktické vyučování, garanci práce po úspěšném absolvování studia. Zaměstnavatelé školám umožňovali také exkurze a stáže, účastnili se závěrečných zkoušek, zapojovali se do výuky formou přednášek a seminářů.

Tabulka 49

Spolupráce škol se zaměstnavateli (v %)

	Podíl
Exkurze u zaměstnavatele	82,9
Stáže u zaměstnavatele	33,6
Zapojení odborníka z praxe do výuky – přednášky, kurzy	44,2
Část praktického vyučování probíhá u zaměstnavatele	59,9
Celé praktické vyučování probíhá u zaměstnavatele	10,2
Účast zaměstnavatelů při ukončování vzdělávání	38,5
Jiná (nejčastěji: materiální podpora od zaměstnavatelů)	5,2
Škola se zaměstnavateli nespolupracuje	5,2

Školy a zřizovatelé žákům poskytovali také příspěvky na dopravu, stravu a pracovní oděv. Některé soukromé školy nabízely za splnění prospěchových a docházkových kritérií snížení úplaty za vzdělávání, u učebních oborů výjimečně i úplatu vůbec nepožadovaly. Střední odborné školy hledaly cesty, jak lépe informovat uchazeče a jejich rodiče o možnostech vzdělávání v oborech, o jejichž absolventy je na pracovním trhu zájem. Ve spolupráci se základními školami umožňovaly vstup do školy pro celé třídní kolektivy nebo vybrané skupiny žáků, poskytovaly základním školám své prostory pro výuku praktického vyučování. V rámci těchto akcí měli žáci možnost se seznámit s obsahem výuky v jednotlivých oborech vzdělání, což by mělo omezit nevhodnou volbu oboru z důvodu neznalosti vzdělávacího obsahu oboru. Se situací na trhu práce ve svém oboru byli žáci seznamováni v 97 % oborů vzdělání. Se zaměstnavateli spolupracovali zejména učitelé odborných předmětů.